

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

за работата на
Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2010 година

Март 2011

Годишниот извештај за работа на Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2010 година е изготвен согласно членот 26 од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), со кој е утврдена обврска за Комисијата за заштита на конкуренцијата, најдоцна до 31 март од наредната година, до Собранието на Република Македонија да достави Годишен извештај за работа на Комисијата за заштита на конкуренцијата во претходната година.

Во Годишниот извештај се содржани детални информации за извршување на надлежностите од Законот за заштита на конкуренцијата и од Законот за државна помош, односно Законот за контрола на државна помош, како и детални информации за материјално- финансиското работење на Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Во извештајот е даден преглед на активностите реализирани од страна на Комисијата за заштита на конкуренцијата во текот на 2010 година. Притоа е даден посебен осврт на активностите на Комисијата за заштита на конкуренцијата поврзани со спроведувањето на Законот за заштита на конкуренцијата (предметите по кои постапувала Комисијата за заштита на конкуренцијата во управна и прекршочна постапка, изготвените анализи на пазарот и дадени мислења) и активностите поврзани со спроведувањето на Законот за државна помош (пред се одлуките донесени во постапка на оценка на компатибилноста на државната помош), како и на изготвувањето на останатата регулатива во надлежност на Комисијата за заштита на конкуренцијата. Во овој извештај се прикажани и активностите кои Комисијата за заштита на конкуренцијата ги има остварено во текот на 2010 година на меѓународен план. На крајот од извештајот е даден преглед на финансиското работење на Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2010 година.

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	4
A. КОНКУРЕНЦИЈА	6
1. Правна рамка	6
1.1 Закон за заштита на конкуренцијата	6

1.2	Подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за заштита на конкуренцијата	7
1.3	Упатства, насоки и брошури за примена на конкурентското законодавство	7
2.	Активности на Комисијата во 2010 година во областа на заштитата на конкуренцијата	8
2.1	Управни и прекршочни постапки кои се водени пред Комисијата во 2010 година	8
2.1.1	Оцена на договори склучени меѓу претпријатијата	9
2.1.2	Злоупотреба на доминантна позиција	12
2.1.3	Оцена на концентрациите на претпријатијата.....	14
2.1.4	Прекршочни постапки	20
2.2	Анализи во одредени сектори/ на одделни пазари	22
2.2.1	Следење на состојбите и анализа на финансискиот сектор.....	23
2.2.2	Следење на состојбите и анализа на пазарот на работни тетратки за основно и средно образование.....	24
2.2.3	Следење на состојбите и анализа на пазарот на течен нафтен гас (ТНГ).....	25
2.3	Дадени мислења од страна на Комисијата	25
2.3.1	Мислења по предлог закони	25
2.3.2	Други мислења на КЗК.....	26
2.4	Соработка на Комисијата со регулаторни тела и други државни органи.....	26
Б.	ДРЖАВНА ПОМОШ.....	26
1.	Правна рамка	26
2.	Методолошки принципи	28
2.1	Закон за државна помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03,70/06 и 55/07).....	28
2.2	Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10).....	29
3.	Активности на Комисијата за заштита на конкуренцијата	29
3.1	Донесени одлуки/решенија за доделена државна помош по години (2008 - 2010 г.).....	30
3.2	Државна помош по инструменти	33
3.3	Мислења од страна на Комисијата за заштита на конкуренцијата	33
4.	Коментари и заклучоци	34
В.	ИНТЕГРАЦИЈА ВО ЕУ И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	34
1.	Интеграција во ЕУ	35
1.1	Состанок на Поткомитетот за внатрешен пазар и конкуренција.....	35
1.2	Состанок на Поткомитетот за иновации, информатичко општество и социјална политика	35
1.3	Состанок на Комитетот за стабилизација и асоцијација.....	35
1.4	Извештај на Европската комисија за напредокот на Република Македонија за 2010 година во областа на антитруст и државната помош.....	35
2.	Меѓународна соработка.....	37
2.1	Проекти	37
2.2	Билатерална и мултилатерална соработка.....	38
Г.	АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ НА КОМИСИЈАТА	38
Д.	ЗАКЛУЧОК.....	39
	Организациска структура на Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	41

ПРЕДГОВОР

Комисијата за заштита на конкуренцијата (во понатамошниот текст: Комисијата) е основана во 2005 година врз основа на Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 4/05, 70/06 и 22/07). Согласно искуствата од земјите членки на ЕУ, Комисијата е организирана како самостоен, колегијален и независен државен орган, одговорен за својата работа единствено пред Собранието на Република Македонија и со основна надлежност - откривање, спречување и санкционирање на различните облици на загрозување, спречување и нарушување на конкуренцијата на пазарот. Комисијата е колегијален орган составен од 5 членови кои ги избира и разрешува Собранието на Република Македонија за период од 5 години при што претседателот и најмалку двајца членови се професионално ангажирани во работењето на Комисијата.

Истовремено, согласно одредбите од Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03, 70/06 и 55/07), Комисијата од јуни 2006 година е надлежна и за надзор над секој облик на државна помош доделен во Република Македонија, во функција на обезбедување слободна конкуренција и пазарен натпревар ослободен од влијанијата на државниот интервенционизам.

Во остварувањето на своите надлежности, Комисијата води управни и прекршочни постапки, па за утврдените повреди на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата изрекува глоба како прекршочна санкција, согласно одредбите од Законот за прекршоците.

Во 2010 година Собранието на Република Македонија донесе два нови закони од делокруг на работата на Комисијата и тоа: Закон за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10) и Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), со што престанаа да важат дотогашните законски прописи од оваа област. Со овие 2 нови закони се изврши понатамошна хармонизација на македонското законодавство во оваа област со законодавството на ЕУ и се надминаа дотогаш констатираните недостатоци во националниот правен систем, кои ја ослабуваа репресивната улога и превентивното дејство на санкциите изречени од Комисијата.

Комисијата е задоволна од остварениот обем на активности и постигнатите резултати на полето на заштитата на конкуренцијата во Република Македонија во текот на 2010 година. Изготвувањето на овој годишен извештај, освен што претставува законска обврска согласно Законот за заштита на конкуренцијата, претставува и корисен начин за обезбедување на транспарентност во работењето на Комисијата, како и за обзnanување на работата на Комисијата пред стручната и бизнис јавноста во Република Македонија. Имено овој Извештај има за цел одлуките и прописите донесени од страна на Комисијата во текот на 2010 година да бидат систематизирани на едно место иако истите се објавуваат во Службен весник на Република Македонија и на веб страната на Комисијата.

Скопје, март 2011 година

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

Чедомир Краљевски - Претседател

Мевљан Љутфиу - Член

Тодор Зафиров - Член

Ѓорѓи Митрески - Член

Васил Донеv - Член

A. КОНКУРЕНЦИЈА

1. Правна рамка

Законската рамка во заштитата на конкуренцијата ја сочинува Законот за заштита на конкуренцијата и подзаконските акти потребни за негова примена.

1.1 Закон за заштита на конкуренцијата

Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 04/05, 70/06 и 22/07), беше во сила до 13.11.2010 година. На 13.11.2010 година влезе во сила новиот **Закон за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“, бр. 145/10)**, кој е целосно усогласен со европското право за заштита на конкуренција односно членовите 101, 102, 106 и 107 од Договорот за функционирање на ЕУ и ЕУ актите: 32003R0001, 32004R0773, 32004R0139, 31997Y1209(01), 52001XC1222(03), 52006XC1208(04) и 52006XC0901(01).

Согласно стариот Закон за заштита на конкуренцијата (до ноември 2010 година), Комисијата водеше најпрво управна, а потоа и прекршочна постапка за едно исто однесување со цел во управна постапка да утврди постоење на забранет договор, одлука или договорна практика или злоупотреба на доминантна позиција или повреда на обврската за пријавување на концентрација, за потоа во прекршочна постапка да изрече прекршочна санкција за таквото однесување кое истовремено претставува и прекршок. Ваквата практика се покажа неефикасна со оглед на фактот што против решенијата на Комисијата донесени во управна постапка, незадоволната странка имаше право на тужба до Управниот суд, а против пресудите на Управниот суд и жалба до Врховниот суд. Дури откако решението донесено во управна постапка ќе станеше правосилно, Комисијата можеше да поведе прекршочна постапка која исто така завршуваше со решение против кое повторно незадоволната странка имаше право на тужба до Управниот суд, а против пресудите на Управниот суд и жалба до Врховниот суд. Изречената прекршочна санкција можеше да се изврши дури откако решението донесено во прекршочна постапка ќе стане правосилно, што во пракса значеше дека од моментот на утврдување на повреда на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата до моментот на извршување на санкцијата поминуваше многу време, со што се ослабуваше репресивната улога и превентивното дејство на изречените санкции.

Со цел надминување на наведените слабости на Законот за заштита на конкуренцијата, како и потребата од натамошно хармонизирање на македонското законодавство во оваа област со законодавството на ЕУ, во текот на 2010 година се изготви нов Закон за заштита на конкуренцијата.

На 28 октомври 2010 година Собранието на Република Македонија донесе нов Закон за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10). Законот влезе во сила на 13.11.2010 година.

Со новиот Закон за заштита на конкуренцијата се постигна понатамошно хармонизирање на македонското законодавство во оваа област со законодавството на ЕУ, особено преку воведување на т.н. “leniency” програма за ослободување или намалување на глобата на оние претпријатија кои ќе соработуваат во детекција на најтешките нарушувања на пазарната конкуренција - картелите. Истовремено одредбите од новиот закон значат и унапредување на законитоста и ефикасноста во постапувањето на Комисијата, преку усогласување на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата со Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/06) и воведување на единствена прекршочна постапка во која Комисијата

истовремено ќе утврдува постоење на повреда на одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата, постоење на прекршок предвиден со Законот за заштита на конкуренцијата и ќе изрекува соодветна прекршочна санкција за така утврдениот прекршок.

1.2 Подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за заштита на конкуренцијата

Сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 04/05, 70/06 и 22/07) беа донесени во текот на 2005 година. Истите се применуваат и по стапувањето во сила на новиот Закон за заштита на конкуренцијата во 2010 година, а се до донесување на новите уредби предвидени со новиот Закон за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“, бр. 145/10). Во 2005 година Владата на Република Македонија на предлог на Комисијата ги донесе следните уредби:

1. Уредба за групно иземање на вертикалните договори за исклучиво право на дистрибуција, селективно право на дистрибуција, исклучиво право на купување и франшизинг („Службен весник на Република Македонија“, бр. 91/05);
2. Уредба за групно иземање на хоризонтални договори за истражување и развој („Службен весник на Република Македонија“, бр. 91/05);
3. Уредба за групно иземање на хоризонтални договори за специјализација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 91/05);
4. Уредба за групно иземање на договори за трансфер на технологија, за лиценца или за know - how („Службен весник на Република Македонија“ бр. 91/05);
5. Уредба за групно иземање на договори за дистрибуција и сервисирање на моторни возила („Службен весник на Република Македонија“ бр. 91/05);
6. Уредба за групно иземање на договори за осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 91/05);
7. Уредба за договори од мало значење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 91/05) и
8. Уредба за поблиските критериуми за оценка на концентрациите и содржината и формата на известувањето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 91/05).

1.3 Упатства, насоки и брошури за примена на конкурентското законодавство

Од 2005 година досега Комисијата ги има донесено и следните упатства, брошури и насоки за примена на конкурентското законодавство:

- Насоки за дефинирање на релевантен пазар за целите на Законот за заштита на конкуренцијата(2007 година);
- Насоки за оцена на хоризонталните концентрации за целите на Законот за заштита на конкуренцијата (2007);
- Насоки за начинот на одмерување на глобата изречена согласно член 47 од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр.04/05, 70/06 и 22/07) (2007 година);
- Насоки за примена на уредбата за групно иземање на договори за дистрибуција и сервисирање на моторни возила (2007 година);
- Насоки за примена на член 7 став 3 од Законот за заштита на конкуренцијата во врска со член 11 од Законот за заштита на конкуренцијата (2008 година);

- Насоки за оцена на вертикалните и конгломератни концентрации (2008 година);
- Насоки за можни измени и преземање на обврски во однос на пријавените концентрации прифатливи за Комисијата, согласно глава трета – Контрола на концентрациите – од Законот за заштита на конкуренцијата (2010 година);
- Насоки за начинот на одмерување на глобата изречена согласно Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр.145/10) (2010 година);
- Водич за Законот за заштита на конкуренцијата (2007 година);
- Брошура за видовите на ограничувања на конкуренцијата согласно Законот за заштита на конкуренцијата (2007 година);
- Брошура за контрола на концентрациите согласно Законот за заштита на конкуренцијата (2007 година);
- Брошура за Уредбата за иземања на вертикалните договори за исклучиво право на дистрибуција, селективно право на дистрибуција, исклучиво право на купување и франшизинг (2007 година);
- Брошура за договори од мало значење (2007 година);

2. Активности на Комисијата во 2010 година во областа на заштитата на конкуренцијата

Основни активности кои Комисијата ги врши согласно Законот за заштита на конкуренцијата се:

1. водење на управни и прекршочни постапки за утврдување на постоење на прекршоци утврдени во Законот за заштита на конкуренцијата;
2. анализа на состојбите на одредени пазари и
3. давање на мислења.

2.1 Управни и прекршочни постапки кои се водени пред Комисијата во 2010 година

Законот за заштита на конкуренцијата утврдува три основни облици на дејствување на претпријатијата со кои може да се спречи, ограничи или наруши конкуренцијата на пазарот. Тоа се: забранети договори, злоупотреба на доминантна позиција и забранети концентрации. Согласно ова, делокругот на Комисијата, во потесна смисла на зборот, ги опфаќа следните основни подрачја:

- оцена на договорите помеѓу претпријатијата;
- спречување и отстранување на злоупотребата на доминантната позиција на претпријатијата и
- контрола на концентрациите на претпријатијата.

Постапките во наведените подрачја согласно Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“, бр. 04/05, 70/06 и 22/07), до 13.11.2010 година се водеа пред се како управни постапки пред Комисијата. Доколку Комисијата утврдеше во управна постапка постоење на забранет договор или злоупотреба на доминантна позиција, по правосилното завршување на управната постапка водеше прекршочна постапка за истото однесување. Со донесувањето на новиот Закон за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), постапките за оцена на договорите помеѓу претпријатијата и

спречување и отстранување на злоупотребата на доминантната позиција на претпријатијата се водат единствено како прекршочни постапки.

Број на поведени и завршени управни постапки во 2010 година:

Управни постапки	Забранети договори	Злоупотреба на доминантна позиција	Концентрации	Вкупно
Број на поведени постапки	2	1	22	25
Број на завршени постапки	4	1	21	26

2.1.1 Оцена на договори склучени меѓу претпријатијата

Согласно Законот за заштита на конкуренцијата, забранети се сите договори склучени помеѓу претпријатија, сите одлуки на здруженија на претпријатија, како и секоја договорена практика кои произведуваат дејство на територијата на Република Македонија, а чија цел или последица е спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата. Ваквата забрана, дефинирана во член 7 став 1 од Законот, особено се однесува на оние договори, одлуки односно договорени практики чија што цел, односно последица е:

- директно или индиректно фиксирање на куповните или продажните цени или некои други услови на тргување;
- ограничување или контролирање на производството, пазарот, техничкиот развој или инвестициите;
- поделба на пазарот или изворите на снабдување;
- примена на различни услови за исти или слични правни работи со други трговски партнери со што овие ги ставаат во понеповолна конкурентска позиција, и
- условување на склучувањето на договорите со прифаќање од другите договорни страни дополнителни обврски, што по својата природа или согласно со трговските обичаи не се во врска со предметот на договорот.

Од друга страна, договорите, одлуките, односно договорените практики кои што имаат за цел, односно последица спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата, но кои не содржат вакви тешки ограничувања на конкуренцијата можат да бидат изземени од примената на член 7 став 1 од Законот за заштита на конкуренцијата (со т.н. индивидуални изземања), доколку придонесуваат за унапредување на производството или дистрибуцијата на добрата или услугите или за промовирање на техничкиот или економскиот развој, под услов од тоа да имаат сразмерна корист и потрошувачите, со нив да не им се наметнуваат на засегнатите претпријатија ограничувања кои не се неопходни за постигнување на ваквите цели и доколку со ваквите договори, одлуки односно договорени практики не се елиминира во значителен обем конкуренцијата за производите или услугите кои се во прашање.

Покрај ваквите индивидуални изземања (кога секој конкретен договор посебно и детално се анализира и оценува од страна на Комисијата), македонскиот систем на заштита на конкуренцијата познава и т.н. групни изземања на точно определени категории на договори, и тоа:

- вертикални договори за исклучиво право на дистрибуција, селективно право на дистрибуција, исклучиво право на купување и франшизинг;
- хоризонтални договори за истражување и развој или за специјализација;

- договори за трансфер на технологија, за лиценца или за know-how;
- договори за дистрибуција или сервисирање на моторни возила и
- договори за осигурување.

Групното изземање на овие категории на договори се врши врз основа на соодветни уредби донесени од Владата на Република Македонија во 2005 година (види точка 1.2).

Во 2010 година, Комисијата по службена должност поведе 2 управни постапки за утврдување на постоење на забранет договор, а донесе 4 решенија во кои во управна постапка утврди постоење на забранет договор и тоа:

1. Решение бр. 08-93/46 од 04.05.2010 година за постоење на забранет договор во постапка поведена по службена должност против Сојуз на возачи на Македонија и 26 Здруженија на возачи (членки на Сојуз на возачи на Македонија) – склучување на договори за фиксирање на цени на технички преглед на моторни и приклучни возила

Комисијата во постапка поведена по службена должност утврди дека Сојуз на возачи на Македонија и 26 Здруженија на возачи (членки на Сојуз на возачи на Македонија) склучиле забранети договори за фиксирање на цените за технички преглед на моторни и приклучни возила. Во постапката Комисијата на 04.05.2010 година донесе решение со кое:

1. *Утврди дека Сојуз на возачи на Македонија и 26 Здруженија на возачи (членки на Сојуз на возачи на Македонија) сториле повреда од член 7 став (1) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата, на начин што преку одредбата од членот 24 став 1 алинеја 15 од Статутот на Сојузот на возачи на Македонија бр.01-48/1 од 28.02.2002 година во која е утврдено дека Извршниот одбор како орган на Сојузот на возачи на Македонија донесува одлуки за висината на цената на технички преглед и преку одлуките за висината на цената за вршење на технички преглед на моторните и приклучни возила: Одлука бр. 02-95/2 од 26.07.2005 година и Одлука бр. 02-96/6 од 11.07.2006, директно ги фиксирале продажните цени на услугата –технички преглед на моторни и приклучни возила, со цел спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата на пазарот за обезбедување на услугата - технички преглед на моторни и приклучни возила на територијата на Република Македонија, што согласно член 7 став 1 од Законот за заштита на конкуренцијата е забрането.*
2. *Го утврди времетраењето на повредата од точка 1).*
3. *Забрани понатамошна примена на одредбата од членот 24 став 1 алинеја 15 од Статутот на Сојузот на возачи на Македонија бр.01-48/1 од 28.02.2002 година и Одлуката за висината на цената за вршење на технички преглед на моторните и приклучни возила бр. 02-96/6 од 11.07.2006 година;*
4. *Му наложи на Сојузот на возачи на Македонија да ја избрише одредбата од членот 24 став 1 алинеја 15 од Статутот на Сојузот на возачи на Македонија бр.01-48/1 од 28.02.2002 година во рок од 30 дена од правосилноста на ова решение и да го достави изменетиот Статут до Комисијата за заштита на конкуренцијата во рок од 8 дена од денот на извршената измена.*
5. *Им наложи на Здруженијата на возачи самостојно да утврдат цени за вршење на технички преглед на моторните и приклучни возила, врз основа на трошковен принцип, во рок од 30 дена од правосилноста на ова решение и истите да ги достават до Комисијата за заштита на конкуренцијата во рок од 8 дена од денот на нивното утврдување.*

2. Решение бр. 08-195/25 од 19.07.2010 година за постоење на забранет договор во постапка поведена по службена должност против Авто Мото Сојуз на Македонија и

15 Авто мото друштва (членки на Авто Мото Сојуз на Македонија) – склучување на договори за фиксирање на цени на технички преглед на моторни и приклучни возила

Комисијата во постапка поведена по службена должност утврди дека Авто Мото Сојуз на Македонија и 15 Авто мото друштва (членки на Авто Мото Сојуз на Македонија) склучиле забранети договори за фиксирање на цените за технички преглед на моторни и приклучни возила. Во постапката Комисијата на 19.07.2010 година донесе решение со кое:

- 1. Утврди дека Авто Мото Сојуз на Македонија (АМСМ), Скопје и 15 Авто мото друштва (членки на Авто Мото Сојуз на Македонија) учествувале во забранет договор и/или договорена практика на начин што Авто Мото Сојуз на Македонија, Скопје доставувал одлуки и ценовници за цената на услугата технички преглед на моторни и приклучни возила до сите Авто Мото Друштва, кои одлуки и ценовници горенаведените Авто Мото Друштва ги применувале директно или индиректно, преку носење на сопствени одлуки и ценовници со цени исти со оние утврдени од Авто Мото Сојуз на Македонија, со што директно ги фиксирале продажните цени за услугата технички преглед на моторни и приклучни возила на територијата на Република Македонија, а со цел спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата на пазарот за обезбедување на услугата - технички преглед на моторни и приклучни возила на територијата на Република Македонија, со што сториле повреда од член 7 став (1) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата.*
- 2. Го утврди времетраењето на повредата од точка 1).*
- 3. Му забрани на Авто Мото Сојуз на Македонија да доставува одлуки и ценовници за утврдена цена на технички преглед на моторни и приклучни возила до Авто Мото Друштвата, како и донесување на било кој акт или практикување на било какво однесување кои маат исти или слични цели или последици како оние опишани во точка 1 од ова решение.*
- 4. Им забрани на Авто мото друштвата членки на Авто Мото Сојуз да вршат натамошна примена на забранетите одлуки и ценовници со кои се утврдува цената на услугата технички преглед на моторни и приклучни возила.*
- 5. Им наложува на Авто мото друштвата членки на Авто Мото Сојуз самостојно да утврдат цени за вршење на технички преглед на моторните и приклучни возила, врз основа на трошковен принцип, во рок од 30 дена од денот на доставување на ова решение и истите да ги достават до Комисијата за заштита на конкуренцијата во рок од 8 дена од денот на нивното утврдување.*

3. Решение бр. 08-95/9 од 19.07.2010 година за постоење на забранет договор во постапка поведена по службена должност против Авто Мото Сојуз на Македонија, Сојуз на возачи на Македонија и Автосообраќаен училишен центар „Боро Петрушевски“, на град Скопје – склучување на договори за фиксирање на цени на технички преглед на моторни и приклучни возила

Комисијата во постапка поведена по службена должност утврди дека Авто Мото Сојуз на Македонија, Сојуз на возачи на Македонија и Автосообраќаен училишен центар „Боро Петрушевски“ на град Скопје склучиле забранети договори за фиксирање на цените за технички преглед на моторни и приклучни возила. Во постапката Комисијата на 19.07.2010 година донесе решение со кое:

- 1. Утврди дека Авто Мото Сојуз на Македонија, Сојуз на возачи на Македонија и Автосообраќаен училишен центар „Боро Петрушевски“ на град Скопје, учествувале во забранет договор и/или договорена практика на начин што одлуките и ценовниците кои ги донеле и во кои се утврдени цените за технички преглед на моторни и приклучни возила*

претходно меѓусебно ги усогласиле со што директно ги фиксирале продажните цени за услугата технички преглед на моторни и приклучни возила на територијата на Република Македонија, а со цел спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата на пазарот за обезбедување на услугата - технички преглед на моторни и приклучни возила на територијата на Република Македонија, со што сториле повреда од член 7 став (1) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата;

2. *Го утврди времетраење на повредата од точка 1.*

4. Решение бр. 08-22/11 од 12.11.2010 година за постоење на забранет договор во постапка поведена по службена должност против Орион увоз - извоз ДООЕЛ Струмица, Сигнал - М ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, ТТ ДООЕЛ увоз-извоз Струмица и Орион - НН ДООЕЛ Струмица – склучување на договори за фиксирање на цени за услугата обука на кандидати за полагање на возачки испит за „Б“ категорија во авто школа на територијата на општина Струмица

Комисијата во постапка поведена по службена должност утврди дека Орион увоз-извоз ДООЕЛ Струмица, Сигнал - М ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, ТТ ДООЕЛ увоз-извоз Струмица и Орион - НН ДООЕЛ Струмица, склучиле забранети договори за фиксирање на цените за услугата обука на кандидати за полагање на возачки испит за „Б“ категорија во авто школа на територијата на општина Струмица. Во постапката Комисијата на 12.11.2010 година донесе решение со кое:

1. *Утврди дека Орион увоз-извоз ДООЕЛ Струмица, Сигнал - М ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, ТТ ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, и Орион - НН ДООЕЛ Струмица, учествувале во забранет договор и/или договорена практика на начин што одлуките и ценовниците кои ги донеле, а во кои се утврдени цените за обука на кандидати за полагање на возачки испит за „Б,, категорија во авто школа, претходно меѓусебно ги усогласиле со што директно ги фиксирале продажните цени за услугата обука на кандидати за полагање на возачки испит за „Б,, категорија во авто школа на територијата на општина Струмица со што сториле повреда од член 7 став (1) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата;*
2. *Го утврди времетраење на повредата;*
3. *Им забрани на Орион увоз-извоз ДООЕЛ Струмица, Сигнал - М ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, ТТ ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, и Орион - НН ДООЕЛ Струмица да вршат натамошна примена на забранетите одлуки и ценовници со кои се утврдува цената на услугата обука на кандидати за полагање на возачки испит за „Б“ категорија во авто школа;*
4. *Им наложи на Орион увоз-извоз ДООЕЛ Струмица, Сигнал - М ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, ТТ ДООЕЛ увоз-извоз Струмица, и Орион - НН ДООЕЛ Струмица самостојно да утврдат цени за обезбедување на услугата обука на кандидати за полагање на возачки испит за „Б“ категорија во авто школа, врз основа на трошковен принцип, во рок од 30 дена од денот на доставување на ова решение и истите да ги достават до Комисијата за заштита на конкуренцијата во рок од 8 дена од денот на нивното утврдување.*

2.1.2 Злоупотреба на доминантна позиција

Согласно Законот за заштита на конкуренцијата забранета е секоја злоупотреба на доминантна позиција од едно или повеќе претпријатија на релевантниот пазар или негов суштински дел. Во Законот се дадени 6 особени случаи кои претставуваат злоупотреба на доминантната позиција:

- директно или индиректно наметнување на нефер куповни или продажни цени или други нефер услови на тргување;

- ограничување на производството, пазарите или техничкиот развој на штета на потрошувачите;
- примена на различни услови за исти или слични правни работи со други трговски партнери, со што се ставаат во понеповолна конкурентска позиција;
- условување на склучување договори со прифаќање од другите договорни страни дополнителни обврски, што по својата природа или согласно со трговските обичаи, не се во врска со предметот на договорот;
- одбивање да се тргува или поттикнување и барање од други претпријатија или здруженија на претпријатија да не купуваат или продаваат производи или услуги на некое определено претпријатие, со намера на нечесен начин да му нанесат штета на тоа претпријатие и
- одбивање да му се овозможи пристап во сопствената мрежа или други инфраструктурни објекти на друго претпријатие за соодветен надомест, под услов без ваквото истовремено користење, другото претпријатие, заради правни или фактички причини да биде оневозможено да дејствува како конкурент на доминантното претпријатие.

По основ на злоупотреба на доминантна позиција во текот на 2010 година Комисијата поведе 1 управна постапка за утврдување на постоење на злоупотреба на доминантна позиција¹ и донесе 1 решение во кое утврди постоење на злоупотреба на доминантна позиција во управна постапка и тоа:

1.Решение бр.08-4 од 19.07.2010 година за злоупотреба на доминантна позиција од страна на ЈПК ОХРИДСКИ КОМУНАЛЕЦ, Охрид при обезбедување на комуналната дејност од јавен интерес - одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги

Комисијата по барање на ДООЕЛ „МИРЕН СОН“ Охрид поведе постапка против **ЈПК ОХРИДСКИ КОМУНАЛЕЦ, Охрид** заради утврдување на евентуално постоење на злоупотреба на доминантна позиција на пазарот при обезбедување на комуналната дејност од јавен интерес - одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги на територијата на општина Охрид.

Во постапката Комисијата на 19.07.2010 година донесе решение со кое:

1. Утврди дека **ЈПК ОХРИДСКИ КОМУНАЛЕЦ Охрид**, како единствено претпријатие кое на територијата на општина Охрид ја врши комуналната дејност од јавен интерес - одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги, согласно член 13 став (1) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата има доминантна позиција на овој пазар;
2. Утврди дека **ЈПК ОХРИДСКИ КОМУНАЛЕЦ Охрид** ја злоупотребува својата доминантна позиција од точка 1 на ова решение во смисла на одредбата член 14 став (2) точка 2) од Законот за заштита на конкуренцијата, на начин што наплатува надомест за наменско осигурување и ги обврзува граѓаните кои плаќаат наменско осигурување од 40,00 денари да мораат да подигнуваат погребална опрема од **ЈПК ОХРИДСКИ КОМУНАЛЕЦ** со што ги ограничува пазарите на штета на потрошувачите;
3. Времетраењето на злоупотребата од точка 2) од ова Решение е од 29.09.2009 година до денот на донесување на ова Решение;

¹ Во периодот на финализација на овој Извештај, управна постапка поведена во 2010 година е се уште во тек.

4. *Му забрани на Јавното претпријатие за комунална дејност ОХРИДСКИ КОМУНАЛЕЦ Охрид натамошна наплата на надомест за наменско осигурување.*

2.1.3 Оцена на концентрациите на претпријатијата

Глава трета од Законот за заштита на конкуренцијата се однесува на контрола на концентрациите.

Согласно Законот за заштита на конкуренцијата учесниците во концентрацијата (во натамошниот текст: учесници) се должни да ја известат Комисијата за концентрацијата доколку настанува промена во контролата на долгорочни основи и доколку:

1. Заедничкиот вкупен годишен приход на сите претпријатија учесници остварен со продажба на стоки и/или услуги на светскиот пазар, го надминува износот од 10 милиони евра во денарска против вредност по курсот на денот на составување на годишната пресметка, остварен во деловната година што и претходи на концентрацијата при што најмалку еден учесник мора да биде регистриран во Република Македонија или
2. заедничкиот вкупен годишен приход на сите претпријатија учесници, остварен со продажба на стоки и/или услуги во Република Македонија, го надминува износот од 2,5 милиони евра во денарска противвредност по курсот на денот на составување на годишната пресметка, остварен во текот на деловната година што и претходи на концентрацијата или
3. учеството на пазарот на еден од учесниците изнесува повеќе од 40% или вкупното учество на учесниците на пазарот изнесува повеќе од 60% во годината што и претходи на концентрацијата.

Комисијата врши оценка на пријавените концентрации и донесува решение со кое утврдува дали пријавената концентрација е во согласност или не е во согласност со Законот за заштита на конкуренцијата.

Во 2010 година до Комисијата беа поднесени 22 известувања за концентрации и беа донесени 21 решение. Во 18 решенија е утврдено дека концентрациите се во согласност со Законот за заштита на конкуренцијата, односно се одобрени.

Постапки по однос на поднесени известувања за концентрации во 2010г.

Број на поднесени известувања	22
Донесени решенија - вкупно	21
- Одобрени концентрации (е во согласност со Законот)	18
- Условно одобрени концентрации	/
- Забранети концентрации (не е во согласност со Законот)	/
- Концентрацијата не потпаѓа под одредбите на Законот	3

1. Решение бр. 07-14/3 од 21.01.2010 година за оцена на концентрација помеѓу претпријатијата Кјуби Холдингс (ЕО) Лимитед (QBE Holdings (EO) Limited), Велика Британија и Кјуби Реинсуранце (Еуропе) Лимитед (QBE Reinsurance (Europe) Limited), Ирска

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 21.01.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Кјуби Холдингс (ЕО) Лимитед (QBE Holdings (ЕО) Limited), Велика Британија и Кјуби Реинсуранце (Еуропе) Лимитед (QBE Reinsurance (Еуропе) Limited) Ирска, (Riverside two 43-49 Sir Jihn Rogerson's Quay Dublin 2 Ireland), по основ на пренос (купопродажба) на сите издадени акции во Кјуби Реинсуранце (Еуропе) Лимитед на Кјуби Холдингс (ЕО) Лимитед, не потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата.

2. Решение бр.08-2 од 19.03.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Проктер и Гембл Компанија (Procter & Gamble Company), САД и Сара Ли Еар Кеар (Sara Lee Air Care) САД.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 19.03.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Проктер и Гембл Компанија (Procter & Gamble Company), САД и Сара Ли Еар Кеар (Sara Lee Air Care) САД иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

3. Решение бр. 08-3 од 29.03.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Флинт Груп Шведска АБ (Flint Group Sweden AB) и Торда Холдинг АБ (Torda Holding AB) Шведска

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 29.03.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Флинт Груп Шведска АБ (Flint Group Sweden AB) и Торда Холдинг АБ (Torda Holding AB) Шведска иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

4. Решение бр. 08-6 од 29.03.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Централна Кооперативна Банка АД Софија и Статер Банка АД Куманово.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 29.03.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Централна Кооперативна Банка АД Софија и Статер Банка АД Куманово иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

5. Решение бр. 08-8 од 04.05.2010 година за оцена на концентрација помеѓу АББ д.о.о. за Трговија, Иженеринг и Услуги Хрватска и Ексор Информатички Инженеринг д.о.о. Загреб.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 04.05.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата АББ д.о.о. за Трговија, Иженеринг и Услуги Хрватска и Ексор Информатички Инженеринг д.о.о. Загреб иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов

суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

6. Решение бр. 08-9 од 06.07.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Дуорпак Актиенгеселшафт (Duorpack Aktiengesellschaft), Австрија и Белишче Д.Д Хрватска (Belišće d.d. Hrvatska).

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 06.07.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Дуорпак Актиенгеселшафт (Duorpack Aktiengesellschaft), Австрија и Белишче Д.Д Хрватска (Belišće d.d. Hrvatska) иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

7. Решение бр. 08-16 од 06.07.2010 година за оцена на концентрација помеѓу ДХТЦМ ДООЕЛ Скопје, Друштво за промет и услуги М-ГАМИНГ ДОО Скопје.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 06.07.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата ДХТЦМ ДООЕЛ Скопје, Друштво за промет и услуги М-ГАМИНГ ДОО Скопје, не потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата.

8. Решение бр. 08-17 од 06.07.2010 година за оцена на концентрација помеѓу CIRCUITLAND DEVELOPMENTS LSD, Република Кипар и Друштво за производство, трговија и услуги МЕТАЛ ИНВЕСТ ЕФТ ДООЕЛ Скопје, Република Македонија.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 06.07.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата CIRCUITLAND DEVELOPMENTS LSD, Република Кипар и Друштво за производство, трговија и услуги МЕТАЛ ИНВЕСТ ЕФТ ДООЕЛ Скопје, Република Македонија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

9. Решение бр. 08-18 од 19.07.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Аустриан Гаминг Индустрис ГмбХ (Austrian Gaming industries GmbH), Австрија и Друштвото за туризам, угостителство и услуги МАСТЕРБЕТ ДОО Скопје.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 19.07.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Аустриан Гаминг Индустрис ГмбХ (Austrian Gaming industries GmbH), Австрија и Друштвото за туризам, угостителство и услуги МАСТЕРБЕТ ДОО Скопје, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

10. Решение бр. 08-19 од 30.07.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Харис Корпорација (Harris Corporation), САД и КапРок Холдингс, Инк (CapRock Holdings, Inc), САД.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 30.07.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Харис Корпорација (Harris Corporation), САД и КапРок Холдингс, Инк (CapRock Holdings, Inc), САД, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

11. Решение бр. 08-20 од 30.07.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Република Австрија (Федерална Држава) Австрија и Хипо-Алпе-Адриа-Банк Интернационал АГ, Австрија

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 30.07.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Република Австрија (Федерална Држава) Австрија и Хипо-Алпе-Адриа-Банк Интернационал АГ, Австрија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

12. Решение бр. 08-21 од 30.08.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Атлантик Наложбе д.о.о. (ATLANTIC NALOŽBE d.o.o.) Република Словенија и Дрога Колинска, живилска индустрија д.д. (DROGA KOLINSKA, ZIVILSKA INDUSTRIJA, D.D.) Република Словенија.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 30.08.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Атлантик Наложбе д.о.о. (ATLANTIC NALOŽBE d.o.o.) Република Словенија и Дрога Колинска, живилска индустрија д.д. (DROGA KOLINSKA, ZIVILSKA INDUSTRIJA, D.D.) Република Словенија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

13. Решение бр. 08-22 од 24.09.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Метинвест Б.В., Холандија, од една страна и ПСЦ ИЛЈИЧ-СТИЛ, Украина и ПЈСЦ ИЛЈИЧ АЈРОН АНД СТИЛ ВОРКС, Украина од друга страна.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 24.09.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Метинвест Б.В., Холандија, од една страна и ПСЦ ИЛЈИЧ-СТИЛ, Украина и ПЈСЦ ИЛЈИЧ АЈРОН АНД СТИЛ ВОРКС, Украина од друга страна, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

14. Решение бр. 08-23 од 24.09.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Голдман Сацхс Гроуп Инц. (The Goldman Sachs Group, Inc.), САД и ТПГ Холдингс I Л.П. (TPG Holdings I, L.P.), САД од една страна и Онтех Интернационал Н.В. (Ontex International N.V.), Белгија од друга страна.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 24.09.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Голдман Сацхс Гроуп Инц. (The Goldman Sachs Group, Inc.), САД и ТПГ Холдингс I Л.П. (TPG Holdings I, L.P.), САД од една страна и Онтех Интернационал Н.В. (Ontex International N.V.), Белгија од друга страна, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

15. Решение бр. 08-24 од 29.10.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Хјулит-Пакард Компанија (Hewlett-Packard Company), САД и АркСајт Инк., САД

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 29.10.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Хјулит-Пакард Компанија (Hewlett-Packard Company), САД и АркСајт Инк., САД, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата.

16. Решение бр. 08-26 од 12.11.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Телеком Словеније Д.Д., Р.Словенија и ОНЕ Телекомуникациски услуги ДООЕЛ Скопје.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 12.11.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Телеком Словеније Д.Д., Р.Словенија и ОНЕ Телекомуникациски услуги ДООЕЛ Скопје, не потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата бидејќи не претставува концентрација согласно член 18 од Законот за заштита на конкуренцијата.

17. Решение бр. 08-29 од 29.11.2010 година за оцена на концентрација помеѓу ОМЈА АГ (ОМУА АГ) Швајцарија и фабриката за калциум карбонат во Визбегово, Скопје, (сопственост на Индустија за градежни материјали Вратница АД, Македонија)

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 29.11.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата ОМЈА АГ (ОМУА АГ) Швајцарија и фабриката за калциум карбонат во Визбегово, Скопје, (сопственост на Индустија за градежни материјали Вратница АД, Македонија), иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата во смисла на член 19 став (1) точка2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

18. Решение бр. 08-30 од 29.12.2010 година за оцена на концентрација помеѓу ОНЕ Телекомуникациски Услуги ДОО Скопје и ДИС ОН.НЕТ ДОО Скопје.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 29.12.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата помеѓу ОНЕ Телекомуникациски Услуги ДОО Скопје и ДИС ОН.НЕТ ДОО Скопје иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата во смисла на член 19 став (1) точка2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

19. Решение бр. 08-32 од 15.12.2010 година за оцена на концентрација помеѓу ПИНК Интернационал Компани (PINK INTERNATIONAL COMPANY) ДОО Белград и ТРД К-15 Телевизија ДООЕЛ Скопје.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 15.12.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата ПИНК Интернационал Компани (PINK INTERNATIONAL COMPANY) ДОО Белград и ТРД К-15 Телевизија ДООЕЛ Скопје иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата во смисла на член 19 став (1) точка2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

20. Решение бр. 08-35 од 20.12.2010 година за оцена на концентрација помеѓу ФЛАМИНГО ПАРТИЦИПЕЈШН Б.В (FLAMINGO PARTICIPATIONS B.V.) Холандија и ГЛ&А Холдинг ГмбХ (GL&A Holding GmbH), Австрија од една страна и Друштвото за угостителство, туризам и услуги МАКОТЕН ДООЕЛ (ХОТЕЛ ФЛАМИНГО) Гевгелија, Република Македонија од друга страна.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 20.12.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата ФЛАМИНГО ПАРТИЦИПЕЈШН Б.В (FLAMINGO PARTICIPATIONS B.V.) Холандија и ГЛ&А Холдинг ГмбХ (GL&A Holding GmbH), Австрија од една страна и Друштвото за угостителство, туризам и услуги МАКОТЕН ДООЕЛ (ХОТЕЛ ФЛАМИНГО) Гевгелија, Република Македонија од друга страна иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата во смисла на член 19 став (1) точка2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

21. Решение бр. 08-38 од 29.12.2010 година за оцена на концентрација помеѓу Зорка Колор ДОО Шабац, Србија и Алкалоид Премази ДООЕЛ, Скопје.

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 29.12.2010 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Зорка Колор ДОО Шабац, Србија и Алкалоид Премази ДООЕЛ, Скопје иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата во смисла на член 19 став (1) точка2) од Законот за заштита на конкуренцијата.

2.1.4 Прекршочни постапки

Согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на конкуренцијата, донесен на 16 февруари 2007 година, од 03.03.2007 година Комисијата е надлежен прекршочен орган кој води прекршочна постапка и изрекува прекршочни санкции. Притоа Комисијата водеше најпрво управна, а потоа и прекршочна постапка за едно исто однесување со цел во управна постапка да утврди постоење на забранет договор, одлука или договорна практика или злоупотреба на доминантна позиција или повреда на обрската за пријавување на концентрација, а потоа во прекршочна постапка да изрече прекршочна санкција за таквото однесување кое истовремено претставува и прекршок.

Со донесувањето на новиот Закон за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10) се вовеле единствена прекршочна постапка во која Комисијата истовремено утврдува постоење на повреда на одредбите на Законот за заштита на конкуренцијата, постоење на прекршок предвиден со Законот за заштита на конкуренцијата и изрекува соодветна прекршочна санкција за така утврдениот прекршок. Согласно новиот Закон за заштита на конкуренцијата прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува Комисија за одлучување по прекршок, составена од претседателот и двајцата членови на Комисијата кои се професионално ангажирани во работењето на Комисијата.

Во текот на 2010 година Комисијата поведе 4 прекршочни постапки за изрекување на глоба по претходно донесено решение во управна постапка од кои 2 се завршени во 2010 година и е изречена глоба. Во текот на 2010 година Комисијата водеше 1 прекршочна постапка за изрекување на глоба заради не доставување на податоци и изрече глоба во истата. Дополнително, согласно новиот Закон за заштита на конкуренцијата Комисијата во 2010 година поведе 2 нови прекршочни постапки за утврдување на постоење на злоупотреба на доминантна позиција.

Број на поведени и завршени прекршочни постапки во 2010 година:

Прекршочни постапки	Забранети договори	Злоупотреба на доминантна позиција	Други (полесни) прекршоци	Вкупно
Број на поведени постапки	/	6	1	7
Број на завршени постапки	/	2	1	3

- 1. Решение бр. 09-241/5 од 29.10.2010 година со кое се изрекува глоба за сторен прекршок - злоупотреба на доминантна позиција, од страна на ЈКП „КОМУНАЛЕЦ“ Прилеп, на пазарот на одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги на територијата на општина Прилеп.**

Комисијата по службена должност поведе постапка против ЈКП „КОМУНАЛЕЦ“ Прилеп, заради изрекување на глоба за сторена злоупотреба на доминантна позиција на пазарот на одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги на територијата на општина Прилеп.

Во постапката Комисијата на 29.10.2010 година донесе решение со кое:

1. Утврди дека ЈКП „КОМУНАЛЕЦ“ Прилеп, како претпријатие кое поседува доминантна позиција на пазарот на одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги на територијата на општина Прилеп ја злоупотребило доминантната позиција на пазарот на одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги на територијата на општина Прилеп, на начин што наплатува надомест за солидарен погреб и погребална опрема со што ги ограничува пазарите на штета на потрошувачите и го условува користењето на средствата од солидарниот надомест за погреб со прифаќање од корисниците на услугата солидарен погреб на дополнителни обврски - плаќање на сметките за комунални услуги (смет), кои по својата природа не се во врска со користењето на услугата солидарен погреб, со што сторило прекршок од член 47 став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренција, а во врска со член 14 став (2) од Законот за заштита на конкуренцијата.
2. Утврди дека времетраењето на прекршокот од точка 1) на ова решение е од 03.03.2007 година (како ден на влегување во сила на Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на конкуренцијата - Службен Весник на Република Македонија бр. 22/07) до 18.12.2009 година, како ден на донесување на Решението на Комисијата за заштита на конкуренцијата бр. 07-143/8.
3. За сторениот прекршок од точка 1 од ова решение, на правното лице ЈКП „КОМУНАЛЕЦ“, Прилеп, му изрече глоба во износ од 552.232,00 денари.

2. Решение бр. 08-102/9 од 29.10.2010 година со кое се изрекува глоба за сторен прекршок - злоупотреба на доминантна позиција, од страна на Т-Мобиле Македонија, Акционерско друштво за мобилни комуникации- Скопје, на пазарот на завршување на повик во јавната мобилна комуникациска мрежа.

Комисијата по службена должност поведе постапка против Т-Мобиле Македонија, заради изрекување на глоба за сторена злоупотреба на доминантна позиција на пазарот на завршување на повик во јавната мобилна комуникациска мрежа.

Во постапката Комисијата на 29.10.2010 година донесе решение со кое:

1. Утврди дека Т-Мобиле Македонија, Акционерско друштво за мобилни комуникации- Скопје, како претпријатие кое поседува доминантна позиција на пазарот на завршување на повик во јавната мобилна комуникациска мрежа во сопственост на Т-Мобиле Македонија сторило злоупотреба на својата доминантна позиција на овој пазар на начин што тарифирањето за повикувач кон претплатник на Т-Мобиле Македонија кој ја има активирано услугата „говорно сандаче“ започнува од моментот на отворањето на говорното сандаче, при што говорната порака за најава е дел од сервисот и е предмет на интервалот кој се тарифира, што претставува прекршок од член 47 став (1) точка 2 од Законот за заштита на конкуренцијата, во врска со член 14 став (2) од Законот за заштита на конкуренцијата.
2. Утврди дека времетраењето на прекршокот од точка 1) на ова решение е од 03.03.2007 година (како ден на влегување во сила на Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на конкуренцијата - Службен Весник на Република Македонија бр. 22/07) до 07.09.2007 година (како ден кога Т-Мобиле Македонија пристапил кон воведување на нов начин на тарифирање на повикувач кон претплатник на Т-Мобиле кој ја има активирано услугата „говорно сандаче“ со кој на повикувачот му се дава можност да избере дали сака да ја користи услугата „говорно сандаче“, т.е. да остави говорна порака која ќе му биде тарифирана како воспоставен повик кон мрежата на Т-Мобиле или да не ја користи оваа услуга и да не биде воопшто тарифиран. Овој датум е утврден со Решението на Комисијата за заштита на конкуренцијата бр. 07-6/2 од 26.01.2009 година).

3. *За сторениот прекршок од точка 1 од ова решение, на правното лице Т-Мобиле Македонија, Акционерско друштво за мобилни комуникации- Скопје, му изрече глоба во износ од 49.123.490, 00 денари.*

3. Решение бр. 09-748 од 06.07.2010 година со кое се изрекува глоба за сторен прекршок – доставување на нецелосни податоци, од страна на „БУТЕЛ” А.Д. за погребни и придружни активности - Скопје.

Комисијата по службена должност поведе постапка против „БУТЕЛ” А.Д. за погребни и придружни активности - Скопје, заради изрекување на глоба за сторен прекршок доставување на нецелосни податоци.

Во постапката Комисијата на 06.07.2010 година донесе решение со кое утврди дека:

1. *„БУТЕЛ” А.Д. за погребни и придружни активности - Скопје, на ден 22.08.2006 година со допис бр. 03-1567 доставило нецелосни податоци побарани со Заклучок за поведување на постапка бр. 07-207/2 од 07.07.2006 година, а кои податоци биле потребни за утврдување на евентуална злоупотреба на доминантната позиција на пазарот при вршењето на погребни и придружни активности, со што сторило прекршок од член 48 став (1) точка 2) од Законот за заштита на конкуренција – доставување нецелосни податоци во смисла на член 35 од Законот за заштита на конкуренцијата, за што му изрече глоба во висина од 62.000,00 денари.*
2. *ДГ, одговорно лице на „БУТЕЛ” А.Д. за погребни и придружни активности, Скопје, како одговорно лице во „БУТЕЛ” А.Д. за погребни и придружни активности - Скопје на ден 22.08.2006 година со допис бр. 03-1567 доставил нецелосни податоци побарани со Заклучок за поведување на постапка бр. 07-207/2 од 07.07.2006 година, потребни за утврдување на евентуална злоупотреба на доминантната позиција на пазарот при вршењето на погребни и придружни активности со што сторил прекршок од член 48 став (3) а во врска со став (1) точка 2) од истиот член од Законот за заштита на конкуренција – доставување нецелосни податоци во смисла на член 35 од Законот за заштита на конкуренцијата, за што му изрече глоба во износ од 12.400,00 денари.*

2.2 Анализи во одредени сектори/ на одделни пазари

Комисијата за заштита на конкуренцијата ги следеше состојбите на пазарот во Република Македонија и изврши анализа за остварувањето и развојот на конкуренцијата во следните сектори/ пазари:

2.2.1 Следење на состојбите и анализа на финансискиот сектор

Комисијата за заштита на конкуренцијата континуирано ги следи и анализира состојбите во финансискиот сектор, а особено банкарскиот сектор од аспект на заштитата на конкуренцијата.

– Анализа на банкарскиот сектор

Банкарскиот сектор во Република Македонија во 2009² година го сочинуваа осумнаесет банки. Според Народна Банка на РМ банките во РМ се делат во три групи - големи, средни и мали - според вкупната актива. Во 2009 година, во групата големи банки спаѓаат 3 банки, во групата на средни банки спаѓаат 8 банки и во групата мали банки спаѓаат 7 банки.

Комисијата за заштита на конкуренцијата во текот на 2010 година прибави податоци од сите банки во Република Македонија за остварените вкупни годишни приходи, како и за нивните годишни приходи остварени од камати, годишни приходи остварени од надоместоци и провизии, нето приходите од тргување, нето приходите од курсни разлики и останатите приходи од дејноста. Врз основа на овие податоци, Комисијата го утврди пазарното учество на секоја банка според различните видови на приходи.

Врз основа на вкупните приходи за 2009 година поединечното пазарното учество на банките во групата големи банки се движи од 19%-27%. Поединечното пазарно учество на банките во групата средни банки се движи од 2%-7% додека поединечното пазарно учество на банките во групата мали банки се движи од 0%-1%.

Податоците покажуваат дека (имајќи ја во предвид поделбата на банките во РМ од страна на Народната Банка на РМ – на големи, средни и мали - според вкупната актива) во 2009 година, групата на големи банки (три банки) заедно имаат пазарен удел од 66,35% според вкупните годишни приходи (првата банка има пазарно учество од 26,14%). Групата на средни банки (осум банки) заедно имаат пазарен удел од 29,41%, додека групата на мали банки (седум банки) заедно имаат пазарен удел од 4,24%.

Според вкупните приходи од камата, групата на големи банки заедно имаат пазарен удел од 65,63% (првата банка има пазарно учество од 27,06%) додека групата на средни банки заедно имаат пазарен удел од 30,76%. Групата на мали банки заедно имаат пазарен удел од 3,62%.

Од друга страна, според вкупните приходи од провизии и надоместоци, групата на големи банки (првата банка има пазарно учество од 24,06%) заедно имаат пазарен удел од 67,21%, додека групата на средни банки заедно имаат пазарен удел од 26,94%. Групата на мали банки заедно имаат пазарен удел од 5,85%.

Според вкупните нето приходи од тргување, групата на големи банки (првата банка има пазарно учество од 39,16%) заедно имаат пазарен удел од 82,63% додека групата на средни банки заедно имаат пазарен удел од 17,39% (само две банки од групата остваруваат приходи на овој пазар). Групата на мали банки не остварува приходи на овој пазар и оттука нивниот пазарен удел е 0%.

Според вкупните нето приходи од курсни разлики, групата на големи банки (првата банка има пазарно учество од 22,74%) заедно имаат пазарен удел од 58,24% додека групата на средни банки заедно имаат пазарен удел од 37,25%. Групата на мали банки заедно имаат пазарен удел од 4,53%.

² 2009 година е земена во предвид бидејќи ревидираните финансиски извештаи на банките за 2010 година, во моментот на подготовката на извештајот се уште не се изготвени, односно се во подготовка.

Според вкупните останати приходи од дејноста, групата на големи банки заедно имаат пазарен удел од 77,7% (првата банка има пазарно учество од 32,18%) додека групата на средни банки заедно имаат пазарен удел од 13,36%. Групата на мали банки заедно имаат пазарен удел од 8,94%.

Од аспект на конкуренцијата, поголема конкуренција има помеѓу банките во рамките на групите, во однос на конкуренцијата помеѓу банки од различни групи. Споредувајќи ги податоците за вкупните годишни приходи на банките од 2009 година со податоците од 2008 година, може да се забележи дека се зголемува вкупното пазарното учество на банките од групата големи банки за мал процент, додека се намалува вкупното пазарно учество на банките од групата средни и мали банки за мал процент.

Во 2010 година, Комисијата за заштита на конкуренцијата ги побара од банките приходите остварени од вршењето на секоја поединечна финансиска активност (утврдени со член 7 од Законот за банки) и тоа за 2007, 2008 и првата половина од 2009 година со цел да се утврди пазарното учество на секоја банка на релевантниот пазар на вршењето на секоја финансиска активност поединечно. Притоа, Комисијата за заштита на конкуренцијата ги побара од банките приходите од следните активности и тоа: прибирање на депозити и други повратни извори на средства; кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции; кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции; издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници); платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи; брз трансфер на пари; тргување со инструменти на пазарот на пари (меници, чекови, сертификати за депозит); тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали; тргување со хартии од вредност; управување со средства и портфолио на хартии од вредност по налог и за сметка на клиенти и купопродажба, гарантирање и пласман на емисија на хартии од вредност, како и останатите приходи, односно приходите остварени од сите други останати финансиски активности. Врз основа на добиените податоци Комисијата го утврди учеството на одделните банки за секој од наведените пазари.

– **Анализа на пазарот на вршење на услуги брз трансфер на пари**

Комисијата исто така во 2009 година започна анализа на пазарот на вршење на услуги брз трансфер на пари и за таа цел ги побара од банките договорите склучени со субагенти односно овластени глобални системи за електронски трансфер на пари, со цел да утврди дали истите евентуално содржат одредби кои може да претставуваат повреда на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата. Во текот на 2010 година, оваа анализа на договорите продолжи односно заврши со тоа што беше утврдено дека договорите склучени со субагенти односно овластени глобални системи за електронски трансфер на пари не содржат одредби кои претставуваат повреда на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата.

2.2.2 Следење на состојбите и анализа на пазарот на работни тетратки за основно и средно образование

Комисија за заштита на конкуренцијата во 2009 година започна анализа на продажбата на работни тетратки и други придружни образовни документи во основното и средното образование во Република Македонија, со цел да се утврди евентуално постоење на повреда на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, при продажбата на работни тетратки и други придружни образовни документи.

Во текот на 2010 година, Комисијата за заштита на конкуренцијата ја заврши започнатата анализа на продажбата на работни тетратки и други придружни образовни документи во основното и средното образование во Република Македонија, со цел да се утврди евентуално постоење на повреда на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, при продажбата на работни тетратки и други придружни образовни документи.

Врз основа на целокупната документација добиена од издавачките куќи се утврди дека одредени издавачки куќи воопшто не се занимаваат со издавање и печатење на работните тетратки и други придружни образовни документи за основно и средно образование, туку се занимаваат со издавање и печатење само на учебници за основно и средно образование, а некои издавачки куќи пак се дистрибутери на странски издавачки куќи односно се занимаваат со увоз и продажба на мало и големо на работните тетратки и други придружни образовни документи (се работи за литература на странски јазик која се користи во основното и средното образование). Кај овие издавачки куќи, малопродажната односно големо - продажната цена зависи од набавната цена односно цената по која се купуваат работните тетратки и други придружни образовни документи од странство. Во крајната цена влегуваат набавната цена, транспортни трошоци како и други трошоци поврзани со нивното работење. За анализираниот период се утврди дека има мало зголемување на крајните цени, што се должи на зголемувањето на набавните цени.

Врз основа на прибавените и анализирани податоци Комисијата за заштита на конкуренцијата утврди дека не постојат услови за евентуално иницирање на постапка заради постоење на повреда на Законот за заштита на конкуренцијата.

2.2.3 Следење на состојбите и анализа на пазарот на течен нафтен гас (ТНГ)

Во декември 2010 година Комисијата започна анализа на пазарот на течен нафтен гас (ТНГ), која продолжува во 2011 година

2.3 Дадени мислења од страна на Комисијата

Согласно Законот за заштита на конкуренцијата, Комисијата дава мислење по предлози на закони и други акти со кои се уредуваат прашања што се однесуваат на економската активност, а кои можат да имаат влијание на конкуренцијата на пазарот и во писмена форма го доставува до надлежниот орган.

Ова е значајно овластување на Комисијата, бидејќи преку негово спроведување се овозможува превентивно делување во спречувањето на ограничувањата на конкуренцијата со одредби во закони или подзаконски акти, особено во секторите во кои делуваат јавни претпријатија или друштва во државна сопственост, а имаат монополска или доминантна позиција на пазарот. Ваквата превентивна улога и позиција на Комисијата беше подржана и со допис од Владата на Република Македонија до сите министерства и државни органи во кој се укажува на овластувањето на Комисијата и се наложува сите предлози на закони, подзаконски и други акти со кои се регулираат економски активности, а може да имаат влијание врз конкуренцијата, да ги доставуваат на мислење на Комисијата.

2.3.1 Мислења по предлог закони

- Комисијата за заштита на конкуренцијата до Министерство за економија даде **мислење по текстот на Предлогот Закон за енергетика (прв работен текст);**
- Комисијата за заштита на конкуренцијата до Министерство за правда, Државен управен инспекторат даде **мислење по Петтата работна верзија на Законот за инспекциски надзор;**

- **Комисијата за заштита на конкуренција побара од Министерството за правда изменување и дополнување и на член 283 од Кривичниот Законик** во насока на усогласување на оваа одредба со одредбата од член 65 од Законот за заштита на конкуренцијата (за т.н. leniency), со цел овозможување ефикасна примена на можноста за leniency спрема оние учесници во картели кои соработуваат со Комисијата за заштита на конкуренцијата, а со тоа и поефикасно работење на Комисијата за заштита на конкуренцијата;
- **Комисијата за заштита на конкуренцијата побара од Министерството за правда да се извршат измени и дополнувања и на Законот за административни такси** во делот кој се однесува на административните такси кои се плаќаат во постапките пред Комисијата за заштита на конкуренцијата. Ова од причина што постојните административни такси се меѓу најниските во споредба со административните такси кои се плаќаат во постапките пред конкурентските органи од ЕУ и соседните држави и како такви не се соодветни на обемот и сложеноста на работата на Комисијата за заштита на конкуренцијата.

2.3.2 Други мислења на КЗК

- **Мислења до Агенцијата за електронски комуникации** за извршени анализи на 7 релевантни пазари (пазарите 8, 9, 10, 11, 12, 15 и 17), од страна на Агенцијата за електронски комуникации во телекомуникацискиот сектор;
- **Мислење до Регулаторна Комисија за Енергетика** по Предлог - Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност – трговија со електрична енергија на ЕЛЕМ ТРЕЈД ДООЕЛ Скопје.

2.4 Соработка на Комисијата со регулаторни тела и други државни органи

Согласно Законот за заштита на конкуренцијата, Комисијата при извршување на своите надлежности соработува со други државни органи и тела за прашањата кои се во врска со заштитата на конкуренцијата. Комисијата и регулаторните тела се должни да разменуваат податоци и информации што им се потребни за вршење на своите надлежности, чиј обем на размена на информации е ограничен на податоци и информации што се соодветни и пропорционални на целите за коишто се разменуваат.

Во 2010 година Комисијата ја продолжи успешната соработка со: Регулаторна комисија за енергетика, Агенција за електронски комуникации, Биро за јавни набавки и Совет за радиодифузија. Оваа соработка се остваруваше преку редовни контакти во рамките на одборите за соработка предвидени со меморандумите за соработка, како и преку тесна соработка по тековни предмети во надлежност на Комисијата, односно во надлежност на регулаторните тела, а кои се однесуваат на прашања значајни за развој на конкуренцијата во соодветните регулирани сектори.

Б. ДРЖАВНА ПОМОШ

1. Правна рамка

Согласно одредбите од Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европските заедници и нивните земји членки, релевантните правни акти кои се применуваат во Европската унија беа транспонирани во македонскиот Закон за државна помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03, 70/06 и 55/07) и во подзаконските акти:

Уредба за начинот и постапката на поднесување на извештај до Комисијата за државна помош и за оценување на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 81/03), Уредба за утврдување на условите и постапката за доделување на помош за спас и реконструкција на претпријатија со потешкотии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 81/03 и 83/07) и Уредба за утврдување на условите и постапката за доделување на регионална помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 81/03 и 118/09). Со Законот за изменување и дополнување на Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/06), надлежноста за спроведување на законодавството за државна помош ја презема Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Во текот на 2007 година се донесе Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за утврдување на условите и постапката за доделување на помош за спас и реконструкција на претпријатија со потешкотии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/07). Со овие измени и дополнувања, државната помош за спас и реконструкција на претпријатија со потешкотии се усогласи со измените кои во меѓувреме настанаа во европското законодавство.

Заради потребата од донесување на уредба која поблиску ќе ги регулира условите и постапките за доделување на хоризонтална државна помош, Комисијата за заштита на конкуренцијата иницираше промена на Законот за државната помош. Законот за изменување и дополнување на законот за државната помош, со кој се овозможи донесување на ваква уредба, се усвои од страна на Собранието на Република Македонија во април 2007 година и истиот е објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/07. На предлог на Комисијата за заштита на конкуренцијата, Владата на Република Македонија, во декември 2007 година ја усвои Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/07).

Во септември 2009 година Владата на Република Македонија ја донесе Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за утврдување на условите и постапката за доделување на регионална помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 118/09). Уредбата е усогласена со европското законодавство во областа на регионалната помош за големи инвестициски проекти. Картата за регионална помош е исто така вклучена во оваа Уредба.

Во ноември 2009 година направени се измени и дополнувања на Законот за технолошко-индустриски развојни зони со цел да се избегнат можни толкувања на Законот кои би биле спротивни на правилата за државна помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 139/09).

Со цел понатамошно хармонизирање на законодавството за државна помош во Република Македонија со соодветното законодавство на ЕУ, како и подобрување на ефикасноста на постапката и отстранување на детектираните недостатоци и слабости во досегашното постапување на Комисијата при спроведувањето на досегашното законодавство за државна помош во Република Македонија во 2010 година се изготви нов Закон за контрола на државната помош.

На 28 октомври 2010 година Собранието на Република Македонија донесе нов Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10). Законот влезе во сила на 13.11.2010 година.

Со донесувањето на Законот за контрола на државната помош се изврши понатамошно хармонизирање на македонското законодавство во оваа област со законодавството на ЕУ и тоа: членовите 107-109 од Договорот за функционирање на ЕУ и ЕУ регулативите 32001R0069 и 31999R0659. Воедно се унапреди законитоста и ефикасноста во постапувањето на Комисијата преку усогласување на одредбите од Законот за контрола на државната помош со Законот за општа управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/05, 110/08), и со Законот за заштита на конкуренцијата. Со тоа се овозможува поедноставна управна постапка пред

Комисијата во предметите кои се однесуваат на државна помош, која постапка истовремено ќе биде појасна и транспарентна за сите заинтересирани страни.

Горенаведените подзаконски акти, донесени врз основа на Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03,70/06 и 55/07) продолжуваат да важат до донесување на подзаконските акти предвидени со Законот за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), кои треба да се донесат во рок од 6 месеци од денот на влегување на сила на новиот закон. Со нивното донесување ќе се заокружи правната рамка на контролата на државната помош во Република Македонија.

2. Методолошки принципи

2.1 Закон за државна помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03,70/06 и 55/07)

Методолошката основа на државната помош беше воспоставена со Законот за државната помош и подзаконските акти. При анализата и оценката на доставените податоци за можните случаи на државна помош, Комисијата тргнуваше од основните критериуми кои ја дефинираат државната помош и тоа дали:

- се работи за мерки кои вклучуваат трансфер на државни средства (вклучувајќи национални и локални),
- дадената помош претставува економска предност за примателот на помошта,
- дадената помош е селективна и
- помошта има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

Според член 3 од Законот за државна помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03,70/06 и 55/07), давател на државна помош е Владата на Република Македонија, органите на државната управа, единиците на локалната самоуправа и друг орган или институција кои обезбедуваат или планираат да обезбедат државна помош.

При дефинирањето на финансиските инструменти се имаа во предвид следните групи:

- Инструменти во група А, кои се делат на две подгрупи, при што во подгрупата А1 влегуваат неповратните средства во облик на дотации, субвенции на камати, отпишување на долгови на деловни претпријатија од кредити, наплата од присилно порамнување, а во подгрупата А2 влегуваат олеснување и ослободување од плаќање на даноци и придонеси за социјално осигурување;
- Инструменти во група В, во која влегуваат финансиски трансфери на државата во облик на капитални вложувања. Во оваа група покрај класичните капитални вложувања се вбројуваат и конверзијата на побарувања на капитално учество и поволно продавање на државен имот;
- Инструменти во група С, во која влегуваат сите трансфери во кои елементот на државна помош претставува користа од камата. Овие трансфери се или поволни позајмици (група С1) или одложено плаќање на даноци со пониска камата (група С2),
- Инструменти во група D во која влегуваат гаранциите како обезбедување на комерцијален и некомерцијален ризик.

2.2 Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10)

Методолошката основа на државната помош воспоставена со Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03,70/06 и 55/07) и подзаконските акти се надградува и со новиот Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10).

При анализата и оценката на доставените податоци за можните случаи на државна помош, Комисијата и понатаму тргнува од основните критериуми кои ја дефинираат државната помош и тоа дали:

- се работи за мерки кои вклучуваат трансфер на државни средства (вклучувајќи национални и локални),
- дадената помош претставува економска предност за примателот на помошта,
- дадената помош е селективна и
- помошта има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

Според член 6 од Законот за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), давател на државна помош е Владата на Република Македонија, органите на државната управа, единиците на локалната самоуправа како и секој друг орган или правно лице кои доделуваат или планираат да доделат државна помош.

При дефинирањето на финансиските инструменти, групите кои се имаат во предвид остануваат истите оние кои беа дефинирани и во стариот Закон за државна помош.

3. Активности на Комисијата за заштита на конкуренцијата

Согледувајќи ја неопходноста од посеопфатна контрола на државната помош, на предлог на Министерството за економија, а во соработка со Комисијата за заштита на конкуренцијата, Владата на Република Македонија во октомври 2006 година усвои заклучок со кој во сите министерства кои се јавуваат во улога на даватели на државна помош се назначија лица кои се задолжени за доставување на извештаи - нотификации, како за веќе доделената државна помош, така и за планираната помош. Покрај тоа, во февруари 2007 година во Деловникот на Владата на Република Македонија се воведо обврска секој документ кој содржи облици на државна помош, да биде проследен до Комисијата за заштита на конкуренцијата со цел да се добие одобрување од Комисијата за заштита на конкуренцијата за доделување на предметниот облик на државна помош.

Како резултат на овие активности, добиени се податоци за сите претходни години од 2001 година, односно од влегувањето во сила на делот од Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европските заедници и нивните земји членки кој се однесува на конкуренцијата и државната помош. Во Годишниот извештај за 2007 година, Комисијата за заштита на конкуренцијата изврши анализа на пријавената државна помош за периодот 2001-2007 година.

Во 2008 година активностите во областа на контрола на државната помош продолжија со динамиката утврдена со горенаведените мерки. Комисијата за заштита на конкуренцијата добиваше известувања – нотификации како за помошта која се доделувала како во 2007 и 2008 година, така и за помошта која се планира да се доделува во 2009 година. Со донесените одлуки од страна на Комисијата во 2009 година се дополни прегледот на државната помош доделена во Република Македонија во 2007 и во 2008 година, а се направи и првичен преглед за помошта доделена во 2009 година. Заради природата на проблематиката на државната помош, вообичаено е во годишните извештаи да се прави преглед на државната помош доделена во претходните три

години. Одлуките за оценување на компатибилноста на државната помош, расчленети по години на доделување на државната помош, го имаат табеларниот изглед прикажан под 3.1.

3.1 Донесени одлуки/решенија за доделена државна помош по години (2008 - 2010 г.)

2008 година

	Број на одлука	Давател	Намена	Износ во денари	Износ во евра
1	07-46/1 (18.01.2008)	Министерство за економија	Подобрување на конкурентноста на македонските производи за 2008 год	23.200.000,00	380.327,86
2	03-20/2 (18.01.2008)	Министерство за животна средина и просторно планирање	Заштита на животна средина	84.000.000,00	1.377.049,18
3	10-209/12 (27.08.2008)	Министерство за транспорт и врски	Постапка за формална истрага за продажба на државно земјиште	/	/
4	10-413/2 (04.11.2008)	Влада на Република Македонија	Регионален развој врз основа на Законот за технолошко-индустриски развојни зони	104.125.353,00	1.706.973,00
5	10-315/6 10.07.2009	Министерство за труд и социјална политика	Вработување преку активни мерки на политиките за вработување	43.147.039,00	707.328,50
6	10-315/5 10.07.2009	Министерство за труд и социјална политика	Вработување и работење на инвалидни лица	101.677.859,50	1.666.850,16
			Вкупно	356.150.251,50	5.838.528,70

2009 година

	Број на одлука	Давател	Намена	Износ во Денари	Износ во Евра
1	10-166/1 16.03.2009	Министерство за економија	Подобрување на конкурентноста на македонските производи за 2009 год	16.500.000,00	270.491,80
2	10-105/3 30.04.2009	Министерство за животна средина и просторно планирање	Заштита на животна средина	163.000.000,00	2.672.131,15
3	10-315/4 10.07.2009	Министерство за труд и социјална политика	Вработување и работење на инвалидни лица во 2009 година	165.825.000,00	2.718.442,62
4	10-315/3 10.07.2009	Министерство за труд и социјална политика	Вработување преку активни мерки на политиките за вработување	60.000.000,00	983.606,56

			Вкупно	405.325.000,00	6.644.672,13
--	--	--	---------------	-----------------------	---------------------

2010 година

	Број на Одлука/Решение	Давател	Намена	Износ во Денари	Износ во Евра
1	Одлука бр.10-65/2 26.02.2010	Министерство за економија	Подобрување на македонските производи и услуги	5.196.000,00	84.487,00
2	Решение бр. 10-33 15.12.2010	Министерство за економија	Имплементација на индустриска политика	11.820.000,00	192.195,00
3	Решение бр. 10-34 15.12.2010	Министерство за економија	Поддршка и развој на кластерско здружување	3.000.000,00	48.780,00
4	Решение бр. 10-39 24.12.2010	Министерство за економија	Поддршка на претприемништво, конкурентност и иновативност на мали и средни претпријатија	7.000.000	113.821,00
5	Решение бр. 10-37 29.12.2010	Министерство за економија	Развој на претприемништво, конкурентност и иновативност на мали и средни претпријатија	9.186.000	149.365,00
			Вкупно	36.202.000,00	588.639,00

Податоците за периодот од 2008 до 2010 година, дадени во табелите, ја покажуваат вкупната сума на доделена државна помош за периодот од 2008-2010 година и тоа во различни категории, искажана во денари и во евра.

Категориите за кои е доделена државна помош во периодот 2008-2010 година се: заштита на животната средина, вработување, вработување на инвалидни лица, економска промоција, надминување на тешкотиите во економскиот развој и регионална помош, имплементација на индустриска политика, развој на претприемништво, конкурентност и иновативност на мали и средни претпријатија, поддршка и развој на кластерско здружување.

Податоците за **2008 година** покажуваат дека е присутно стабилизирање на апсолутниот износ на доделената државна помош, но и на процентот на државна помош во однос на БДП. Вкупниот износ на државна помош доделена во оваа година изнесува 356.150.251,50 денари, што во однос на БДП во 2008 година изнесува 0,09%.

Бројот на донесени одлуки во 2008 година изнесува 12, од кои 4 се однесуваат на државна помош доделена во 2007 година, а 8 одлуки се однесуваат на државна помош доделена во 2008 година.

Бројот на донесени одлуки во **2009 година** изнесува 5, од кои 3 се однесуваат на државна помош доделена во 2009 година, 2 на државна помош доделена во 2008 година. Донесен е и еден заклучок за запирање на постапка за формална истрага.

Во текот на **2010 година**, Комисијата донесе 1 одлука за оценување на компатибилноста на државната помош согласно Законот за државна помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03,70/06 и55/07) и 4 решенија во согласност со член 15 од новиот Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10). Со донесувањето на новиот Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), во постапката за оцена на државната помош за која е поднесено известување од страна на давателите на државна помош, Комисијата наместо одлуки, носи решенија.

Од податоците за 2010 година може да се заклучи дека е присутно опаѓањето на апсолутниот износ на доделената државна помош, во однос на претходната година. Вкупниот износ на државна помош доделена во оваа година изнесува 36.202.000,00 денари, што во однос на БДП, во 2010 година изнесува 0,009%. Воедно, од податоците за 2010 година, исто така може да се заклучи дека е присутно опаѓање на процентот на државна помош во однос на БДП за претходната година, каде што вкупниот износ на државна помош за 2009 во однос на БДП за 2009, изнесуваше 0,09.

И во 2010 година Комисијата за заштита на конкуренцијата продолжи да добива известувања – нотификации, како за помошта која се доделувала во 2009 година, така и за помошта која било планирано да се доделува во 2010 година. Дополнително до Комисијата беа доставени известувања од страна на давателите на државна помош во врска со Годишните Програми за области од нивна надлежност, а кои е планирано да се реализираат во 2011 година.

Откако беше донесен новиот Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), Комисијата достави известување до сите министерства, како и до Заедницата на единиците на локална самоуправа на Република Македонија (ЗЕЛС), со кои ги информираше за стапувањето во сила на Законот за контрола на државната помош, како и за обврската предвидена во член 13 од овој закон за секој давател на државна помош (Владата на Република Македонија, органите на државната управа, единиците на локалната самоуправа и секој друг орган или правно лице кои доделуваат или планираат да доделат државна помош) до Комисијата за заштита на конкуренцијата да достави известување за секој план за доделување на нова или измена на постојната државна помош, како и за забраната планираната државна помош да биде доделена на корисник во периодот додека Комисијата за заштита на конкуренцијата не ја одобри со свое решение, односно додека не измени рокот во кој Комисијата за заштита на конкуренцијата треба да донесе решение за оцена на помошта. Воедно, Комисијата им укажа и на обврската од член 24 од Законот за контрола на државна помош според која секој давател на државна помош е должен најдоцна до 1 март во тековната година да достави до Комисијата за заштита на конкуренцијата годишен извештај за доделената државна помош во претходната година и на обврската од истиот член за секој давател и корисник на државна помош да води прецизна евиденција за доделената, односно примена помош, како и за доделената, односно примена помош од мало значење.

3.2 Државна помош по инструменти

Во однос на инструментите со кои е доделена државната помош за која се доставени известувања – нотификации и која е одобрена со одлуки од Комисијата за заштита на конкуренцијата во периодот 2008-2010 година може да се состави следната табела:

Државна помош по инструменти во периодот 2008 – 2010 година

Година	A1	A2	B	C1	C2	D
2008	313.003.212,50	43.147.039,00	/	/	/	/
2009	345.325.000,00	60.000.000,00	/	/	/	/
2010	36.202.000,00	/	/	/	/	/
Вкупно	694.530.212,50	103.147.039,00	/	/	/	/

Анализата на инструментите на доделување на државна помош доведува до заклучок дека целата државна помош која се доделувала во претходните три години се доделувала преку инструментите од групата А, односно 87% преку субвенции (A1) и 13% преку ослободување од плаќање на даноци (A2). Ако се направи споредба со претходниот годишен извештај, каде се анализираше периодот 2007-2009 година, се доаѓа до заклучок дека ситуацијата генерално останува непроменета, односно вкупната државна помош е доделена преку инструментите A1 и A2, а се губи учеството на инструментите B, C1, C2 и D.

3.3 Мислења од страна на Комисијата за заштита на конкуренцијата

Благодарение на заедничката работа на Комисијата за заштита на конкуренцијата со поголемиот број од давателите на државна помош, видлив е трендот на зголемено вклучување на Комисијата уште во фазата на подготовка на правните акти кои можат во себе да содржат елементи на државна помош. Бројот на мислењата во однос на 2008 година е зголемен, што се должи пред се на таканареченото превентивно учество на вработените од Комисијата во подготвителните фази на правните акти. Особено се забележува поголемата соработка со некои министерства кои не соработуваа на толку високо ниво во претходниот период. Во 2009 година, Комисијата даде 10 мислења, што е зголемување во однос на претходната година, кога беа дадени 6 мислења. Во суштина се работи за квалитативно подобрување на соработката со давателите на државна помош и намалување на бројот на оние кои не соработуваат доволно по прашањата на државната помош. Тоа се должи на сите активности кои ги презема Комисијата и нејзината заедничка работа со давателите на државна помош за зголемување на јавната свест и потребата од правилно имплементирање на законодавството за државна помош.

Во 2010 година Комисијата даде 7 мислења што е намалување во однос на претходната година, кога беа дадени 10 мислења. Намалувањето на бројот на мислењата дадени во 2010 во однос на претходната година се објаснува со измените кои произлегуваат од новиот Закон за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10). Согласно член 15 од Законот за контрола на државната помош, Комисијата носи решенија за дозволеноста или недозволеноста на доделувањето на планираната државна помош по испитувањето на известувањето доставено од страна на давателите на државна помош. Она што до сега со Законот за државна помош („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/03,70/06 и55/07), Комисијата го даваше како мислење во подготвителните фази на правните акти доставени од страна на давателите на државна помош, сега согласно измените направени за подобрување на контролата на државната помош со Законот за контрола на државната помош („Службен весник

на Република Македонија“ бр. 145/10) може да го даде и во форма на решение, па оттука и се објаснува помалиот број на мислења во 2010 во однос на претходната година. Комисијата се уште може да дава мислења во областа на државната помош, согласно член 28 став (4) од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/10), а по направена проценка од страна на Комисијата за секој поединечен случај, каде се цени дали во конкретниот случај треба да се даде мислење или решение.

4. Коментари и заклучоци

Забележлив е трендот на зголемување на бројот на барања на мислења и на доставени известувања – нотификации кои доаѓаат од страна на министерствата, што е резултат на значителното подигнување на свеста за важноста на оваа област, како значаен дел од областа на заштитата на конкуренцијата и воведените измени во законодавството. Исто така не помало е и значењето на правилното спроведување на законодавството за државна помош за европските интеграции.

Податоците за доделената државна помош во Република Македонија во 2010 година говорат дека државна помош најмногу се доделувала за поддршка на проекти кои имаат директно влијание врз развојот на економијата во државата, а особено од аспект на развој на малите и средни претпријатија. Имено, преку развојните програми, особена од страна на Министерството за економија, државата учествувала преку механизмот на државна помош во развојот на претприемништво, конкурентност и иновативноста на малите и средни претпријатија. Исто така, во текот на 2010 година, државна помош беше доделувана и за поддршка на имплементацијата на индустриската политика во Република Македонија што се надоврзува на активностите во 2009 година, кога Комисијата зеде активно учество и во изработката на Стратегијата за развој на индустриската политика во Република Македонија, со свои членови во Меѓуминистерската работна група за развој на индустриската политика во Република Македонија, се со цел подобрување на економската состојба во државата.

Мора да се нагласи дека кај мал број на даватели на државна помош се уште е присутен отпорот кон извршување на обврските за претходно известување за плановите за доделување на државна помош. Комисијата за заштита на конкуренцијата, како орган кој го презеде надзорот и контролата на државната помош, презема активности за надминување на овие проблеми и се очекува во иднина соработката со сите даватели на државна помош да биде на потребно ниво. Комисијата за заштита на конкуренцијата ја поздравува појавата на зачестено повикување на претставници од Комисијата при подготовка на правни акти, но и на стратешки документи, како на пример стратешкиот документ за индустриската политика на Република Македонија за периодот 2009-2020 година.

Треба да се нагласи и целосната соработка на Комисијата за заштита на конкуренцијата со Европската комисија која периодично е информирана за сите одлуки и мислења во врска со државната помош која се доделува во Република Македонија.

Целосната примена на правилата за државната помош ќе претставува значаен придонес за прилагодување на македонските претпријатија на конкурентскиот притисок со кој ќе се соочуваат во наредните години, кога Република Македонија ќе го заокружи процесот на пристапување кон Европската унија.

V. ИНТЕГРАЦИЈА ВО ЕУ И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во продолжение се опишани активностите на Комисијата од областа на меѓународната соработка во 2010 година, врзани за процесот на приближување кон Европската унија, проекти за техничка помош од Европската унија на кои Комисијата е корисник, како и билатерална и мултилатерална соработка и учество на вработените во Комисијата на меѓународни семинари и конференции.

1. Интеграција во ЕУ

1.1 Состанок на Поткомитетот за внатрешен пазар и конкуренција

Во март 2010 година во Скопје се одржа 6-тиот состанок на Поткомитетот за внатрешен пазар и конкуренција за чии потреби Комисијата подготви материјал за напредокот на Република Македонија на планот на усогласување на националното законодавство од областа на конкуренцијата и државната помош со правото на ЕУ и неговото спроведување и ги презентираше постигнатите резултатите на овој план пред претставниците на Европската комисија.

1.2 Состанок на Поткомитетот за иновации, информатичко општество и социјална политика

За потребите на презентирање на постигнатиот напредок, Комисијата подготви материјал за прашања од значење за развој на конкуренцијата во радиодифузниот сектор за потребите на 6-тиот состанок на Поткомитетот за иновации, информатичко општество и социјална политика, кој се одржа во јануари 2010 година во Брисел.

1.3 Состанок на Комитетот за стабилизација и асоцијација

Комисијата учествуваше со свој претставник и на состанокот на Комитетот за стабилизација и асоцијација кој се одржа во јуни 2010 година во Скопје. Состанокот на ова тело за следење на степенот на спроведување на Спогодбата за стабилизација и асоцијација, за разлика од состаноците на Поткомитетите, се одржува на повисоко ниво и има поголема политичка тежина и важност. И на овој состанок накратко се разгледа постигнатиот напредок на Република Македонија од аспект на барањата на релевантното *acquis* во поглавјето 08 Конкуренција.

1.4 Извештај на Европската комисија за напредокот на Република Македонија за 2010 година во областа на антиitrust и државната помош³

Извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Македонија во 2010 година, го забележи следното во делот на поглавјето 8 Политика на Конкуренција:

„Не е постигнат значителен напредок во областа на антиitrust, вклучувајќи ги и спојувањата. Зголемен е процентот на прифатени одлуки на Комисијата за заштита на конкуренцијата (КЗК) од страна на Управниот суд. Сепак, спроведувањето е незначително

³Во извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Македонија за 2010 година во областа на антиitrustот и државната помош, оценката на спроведување на законодавството во делот на антиitrustот се заснова на погрешни бројки за донесени одлуки за концентрации и забранети договори при што истите се искористени како основен параметар за оценката на напредокот во спроведувањето на законодавството во оваа област. Имено Комисијата во периодот за кој се однесува Извештајот има донесено 17 одлуки за концентрации, а не само 9 и 4 одлуки за забранети договори (картели), а не ниту една како што стои во Извештајот. За наведениот пропуст Комисијата упати и официјална реакција до Секретаријатот за европски прашања.

намалено во областа на спојувања, со донесени девет одлуки, а останува на ниско ниво во областа на картелите. КЗК донесе три одлуки во случаите за злоупотреба на доминантна положба. Клаузурата за суспензија, и можноста да поднесе жалба до Врховниот суд дополнително го одложуваат спроведувањето на одлуките на КЗК. Бројот на вработените во КЗК што работат во областа на антиitrust и спојувања останува недоволен. Општиот буџет на КЗК за 2010 година и динамиката на спроведување обуки останале стабилни. Бројот на судиите во Управниот суд што работат на случаи во областа на конкуренција е соодветен. Судиите добија обука за антиitrust и спојувања. Подготовките во областа на антиitrustот, вклучувајќи ги и спојувањата се средно напреднати.

Забележан е одреден напредок во областа на државната помош. Законот за технолошко-индустриски развојни зони е целосно усогласен со *acquis*. Усвоена е Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за регионална помош која е целосно усогласена со европското законодавство во областа на регионалната помош за големи инвестициски проекти. Сепак, КЗК донесе само една одлука во полето на државна помош. Бројот на институциите што поднесуваат извештај е пораснат, но останува недоволен. Бројот на вработените што работат во областа на државната помош е соодветен. Одредена обука беше спроведена за давателите на државна помош, но свеста за постоење на прописи за државна помош меѓу владините институции, деловните субјекти и општата јавност сè уште не е доволно развиена. Во секторот за енергија, повеќето од резервите на јаглен (лигнит) сè уште се управуваат од страна на компанијата за производство на електрична енергија и сè уште нема јасно правно и финансиско разграничување помеѓу активностите за ископување на лигнит и работењето на термо-централите. Во областа за државна помош земјата е на прав пат.

Заклучок

Постигнат е одреден напредок во областа на конкуренцијата, а особено во усогласувањето со *acquis* за државна помош. Човечките ресурси на Комисијата за заштита на конкуренцијата се доволни за да ја опфатат државната помош, но се несоодветни во областа на антиitrustот и спојувањата. Спроведувањето останува на ниско ниво во областа на картели и државна помош. Финансиските ресурси на Комисијата за заштита на конкуренцијата сè уште не се соодветни. Спроведувањето на правилата за антиitrust и државна помош кон компаниите или јавните тела кои што добиваат помош сè уште се слаби. Во целост, подготовките во областа се средно напреднати.“

Во врска со забелешките на Европската комисија, кои се однесуваат на релативната неефикасност во работењето на Комисијата за заштита на конкуренцијата предизвикана од суспензивното дејство на тужбата за поведување управен спор против решенијата на Комисијата донесени во прекршочна постапка, Комисијата побара од Министерството за правда изменување и дополнување на правилото содржано во Законот за прекршоците за суспензивно дејство на тужбата за поведување управен спор против решенија донесени во прекршочна постапка. Министерството за правда до изготвувањето на овој Извештај се уште не се произнело по овој предлог.

Во врска со забелешките на Европската комисија, кои се однесуваат на ниското ниво на свест кај потенцијалните даватели на државна помош за обврската за нотификација на секој план за доделување на државна помош, Комисијата превзема постојани активности во насока на подигање на свеста кај потенцијалните даватели на државна помош за потребата од нотификација на секој план за доделување на државна помош. Во таа насока Комисијата достави известување до Генералниот секретаријат на Владата на РМ, сите министерства и Заедницата на единиците на локална самоуправа на РМ за влегувањето во сила на новиот Закон за заштита на конкуренцијата и новиот Закон за контрола на државната помош, како и за обврската на давателите на државна

помош да ја известуваат Комисијата за секој план за доделување на државна помош и обврската за редовно доставување до Комисијата на годишни извештаи за доделена државна помош.

1.5 Меѓуресорска соработка на планот на европска интеграција

Комисијата е носител на НПАА Работната група 3.08 Конкуренција и во тоа својство е одговорна за спроведување на потребните активности на законодавен и институционален план за поглавјето 08 Конкуренција во насока на исполнување на условите за членство на РМ во ЕУ. Комисијата редовно учествуваше на месечните состаноци на Работниот комитет за европска интеграција (РКЕИ) и Поткомитетот на РКЕИ. На овие состаноци, претседавани од Секретаријатот за европски прашања, Комисијата редовно информираше за постигнатиот напредок на планот на усогласување на националното законодавство со ЕУ *acquis* и јакнење на административните капацитети за спроведување на законодавството, како и степенот на реализација на предвидените активности во поглавјето 3.08 на Националната програма за усвојување на правото на ЕУ за 2010-2012 година (НПАА 2010-2012). Воедно, како носител на поглавјето 08 Конкуренција, Комисијата претседаваше со редовните месечни состаноци на меѓуресорската НПАА работна група 3.08 Конкуренција, на кои се разгледуваше постигнатиот напредок, планираните активности и се разменуваа релевантни информации за поглавјето со членовите на оваа група (органи кои со своите активности имаат влијание врз економските активности и степенот на развој на конкуренцијата и обемот на доделување на државна помош во Република Македонија).

Во последното тримесечје на 2010 година, Комисијата активно учествуваше во процесот на ревизија на НПАА при што го подготви поглавјето 3.08. Конкуренција на Националната програма за усвојување на правото на ЕУ за 2011-2013 година (НПАА 2011-2013). Владата на Република Македонија ја донесе НПАА 2011-2013 година на 28.12.2010 година.

Комисијата остваруваше редовна соработка со Секретаријатот за европски прашања и преку доставување на потребните извештаи за поглавјето 08.Конкуренција, како и преку дефинирање на иден проект за јакнење на капацитетите на Комисијата во областа на државна помош. Овој проект ќе биде финансиран преку ИПА програмата - компонента 1 за 2008 година и истиот се планира да започне во текот на 2011 година.

2. Меѓународна соработка

2.1 Проекти

- **Проект „Јакнење на административниот капацитет на КЗК за спроведување на законодавството за антиконтраст и државна помош“, финансиран од Британската Амбасада – Скопје**

Овој Проект започна во јуни 2009 година и заврши во јуни 2010 година. Во негови рамки од страна на релевантни интернационални експерти беа изготвени нацрт верзии на Законот за заштита на конкуренција како и на Законот за државна помош заради целосно усогласување со Европското законодавство, беа организирани голем број на семинари и обуки за вработените за конкретни области, како и семинар за сите даватели на државна помош. Во рамките на проектот беа реализирани и неколку обуки и учества на интернационални конференции, работилници и тренинзи од областа на заштита на конкуренцијата и државната помош.

2.2 Билатерална и мултилатерална соработка

Во текот на 2010 година продолжена е и надградена соработката со телата надлежни за примена на конкурентското законодавство во земјите од регионот и државите членки на ЕУ, започната во претходните години, а исто така се иницирани и нови проекти во рамките на меѓународните организации.

– Билатерална соработка

Соработката со телата за заштита на конкуренцијата на земјите од регионот е важен елемент на меѓународната соработката на Комисијата, базирано на размена на различни искуства по прашања на пристапувањето на тие земји во Европската унија, но и на процесите и прилагодувањата на пазарната економија во поширока смисла.

Билатералната соработка во 2010 година интензивно се остваруваше пред се со земјите од регионот.

– Мултилатерална соработка (ОЕЦД и ИЦН)

Во февруари 2005 година е формиран ОЕЦД - Регионален центар за конкуренција (РЦК) во Будимпешта, Република Унгарија во рамките на кој се организираат семинари и обуки за вработените од надлежните органи за конкуренција во земјите на Југоисточна Европа. Вработени од Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2010 год. учествуваа на 4 семинари организирани од ОЕЦД – РЦК на одделни теми од областа на заштитата на конкуренцијата – ограничувачки договори, злоупотреба на доминантна позиција и концентрации. Исто така во рамките на овој центар во март 2010 година беше одржана и редовната годишна конференција наменета за претседателите на надлежните органи за конкуренција.

Република Македонија е членка на ИЦН (Меѓународната мрежа за конкуренција) и во текот на 2010 година Комисијата зеде активно учество во работата на Работната група на ИЦН за концентрациите, во работната група за техничка помош, како и во работната група за картели-подгрупа техники на спроведување на истрагите поврзани со картелите.

Исто така беше одржана и Годишната конференција на ИЦН во Истанбул, за која што може да се каже дека помага за доближување на позициите на развиените и земјите во развој за прашања кои ја засегаат важноста за ефективно регулирање на конкурентските односи за успешен развој на националните економии, привлекување на инвестиции во земјите и целосно исполнување на барањата на потрошувачите, а со посебен осврт на потребата од продолжување на подигање на конкурентската култура и сите активности кои го промовираат конкурентското право и политика преку неприсилни механизми и соодветна едукација и специјализација на судството во оваа област.

Г. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ НА КОМИСИЈАТА

Стручната служба на Комисијата за заштита на конкуренцијата врши управни, стручни и други административно - технички работи. Со стручната служба раководи генерален секретар кој го именува Комисијата на предлог на претседателот или член на Комисијата.

На 31.12.2010 година, бројот на вработени во Комисијата изнесува 26, вклучувајќи ги и Претседателот и двајца членови, кои се професионално ангажирани во работата на Комисијата. Вработените во стручната служба имаат статус на државни службеници. Од вкупно 23 извршители

во стручната служба, 18 се со високо образование (од кои 3 се и магистри на правни науки од областа на заштитата на конкуренцијата), еден со вишо образование, 3 со средна стручна спрема и 1 со основно образование. Во 2010 година, согласно Охридскиот рамковен договор, завршена е постапката за преземање на еден вработен (со средна стручна спрема) од Секретаријатот за спроведување на рамковен договор. Со ова, вкупниот број на припадници на заедниците во Република Македонија, вработени во Комисијата, изнесува 8 лица односно 29% од вработените извршители во стручната служба на Комисијата.

Од вкупниот број на вработени, на спроведување на Законот за заштита на конкуренцијата работат 8 вработени, сите со високо образование (од кои 3 се магистри на правни науки од областа на заштитата на конкуренцијата), додека на спроведување на Законот за државна помош работат 6 вработени сите со високо образование.

Д. ЗАКЛУЧОК

Комисијата во рамките на своите овластувања во 2010 година и покрај недоволниот број на извршители во стручната служба и недоволните финансиски средства, успешно ги заврши работите на усогласување и прилагодување на законодавството од областа на конкуренцијата со правото на ЕУ.

Заштитата на конкуренцијата претставува правна проблематика која константно се менува и дополнува и во Европската унија, па оттука следењето и прилагодувањето на македонското законодавство со ЕУ законодавството, претставува непрекинат процес и задача на оваа Комисија, се до стекнувањето на членство во ЕУ.

Втората, не помалку важна задача на Комисијата, е примената и спроведувањето на усвоените правила на начин со кој се овозможува воспоставување на пазарна економија во која важат истите правила за сите економски субјекти на македонскиот пазар, без разлика на нивната економска моќ.

Одговорноста за ефикасното спроведување на веќе усогласеното законодавство од областа на конкуренцијата не ја има само Комисијата, туку и Управниот суд кој одлучува за законитоста на нејзините одлуки.

Со цел обезбедување ефикасност во постапувањето, но и доследна примена на транспонираните европски правила за заштита на конкуренцијата, како и на националните прописи кои го регулираат процедуралниот аспект од постапувањето на Комисијата, во 2010 година се донесоа нов Законот за заштита на конкуренцијата и нов Закон за контрола на државната помош со кои се надминаа слабостите во спроведувањето на Законот за заштита на конкуренцијата, на кои укажуваше досегашната пракса.

Комисијата мора и во иднина да ги извршува поставените задачи врзани за определувањето на Република Македонија да стане полноправна членка на Европската унија, бидејќи областа на заштита на конкуренцијата и спроведувањето на таа гранка на правото во пракса, е примарна цел во Европската унија. Во врска со тоа, потребно е континуирано институционално зајакнување на оваа Комисија, пред се, преку зголемување на бројот на вработени. Сите вработени во оваа Комисија мораат непрекинато да се усовршуваат, односно да стекнуваат нови знаења како би можеле уште денес, во конкретните постапки кои ги водат, да ги применуваат европските стандарди. Комисијата има потреба од континуирано зголемување на бројот на високо образуван кадар, пред се од областите на правни и економски науки, кој ќе има добро познавање на европското право и пракса во областа на конкуренцијата и познавање на англискиот јазик, а заради успешно остварување на поставените цели и задачи во поефикасна заштита на конкуренцијата на пазарот. Ова особено со оглед на фактот што во 2010 година на

Комисијата не и беше одобрено ниту едно ново вработување, а во овој период бројот на вработени кои работат на примената на Законот за заштита на конкуренцијата се намали за едно лице и на негово место Комисијата не доби одобрение да вработи друго лице.

Досега кажаното го потврдуваат и мислењата на Европската комисија изразени во разни прилики со претставници на Република Македонија, дека во врска со прашањата од областа на конкуренцијата направен е значителен напредок, но тоа не значи дека не треба и понатаму да се вложуваат напори со цел усогласување со правото на ЕУ и исполнување на одредбите од Спогодбата за Стабилизација и Асоцијација.

Средствата за работа на Комисијата се обезбедуваат од Буџетот на РМ.

Во прилог кон овој извештај е доставен и Финансискиот извештај на Комисијата за заштита на конкуренцијата

Организациска структура на Комисијата за заштита на конкуренцијата

